

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 18
QUYỂN THỨ 434
HỘI THỨ HAI

Phẩm
ĐẠI SU
Thứ 38

Bấy giờ, cụ thọ Xá-lợi-tử thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng làm soi sáng rất ráo tịnh vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đều nên kính lễ, được các trời người thấy khâm phụng vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế không bị nhiễm đấm, các pháp thế gian chẳng năng làm ô vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế xa lìa tất cả ba cõi che mù, năng trừ phiền não các kiến ám vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế rất là thượng thủ, đối tất cả thứ Bồ-đề phần pháp rất tôn thắng

vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng làm yên ổn, dứt hẳn tất cả việc kinh khủng, bức bách, tai hoạnh vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng cho sáng láng, nhiếp thọ các hữu tình khiến được năm nhãn vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng chỉ trung đạo, khiến kẻ lạc đường lìa hai bên vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế khéo hay phát sanh nhất thiết tướng trí, dứt hẳn tất cả phiền não nối nhau và thói quen vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế là mẹ các Bồ-tát Ma-ha-tát, Bồ-tát sở tu tất cả Phật pháp từ đáy sanh vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế chẳng sanh chẳng diệt, tự tướng không vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế lìa tất cả sanh tử, phi thường phi hoại vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng làm chỗ nương dựa, thí các hữu tình Chánh pháp bửu vậy. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng thành viên mãn Như Lai mười lực, tất cả luận kẻ khác đều năng chiết phục vậy.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế năng quay xe Vô thượng pháp ba phen mười hai hành tướng, đạt tất cả pháp không bị gì quay lại vậy. Bát-nhã Ba-la-

mật-đa như thế năng chỉ tự tánh các pháp không trái ngược, rõ ràng vô tánh tự tánh không vậy.

Bạch Thế Tôn! Hoặc các Bồ-tát, hoặc kẻ tới Bồ-tát thừa, hoặc các Thanh văn, hoặc kẻ tới Thanh văn thừa, hoặc các Độc giác, hoặc tới Độc giác thừa, đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây nên trụ thế nào?

Phật nói: Xá-lợi-tử! Các hữu tình này trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây, nên như Đại Sư cúng dường lễ kính. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế nên như cúng dường lễ kính Đại Sư.

Vì có sao? Xá-lợi-tử! Đại Sư chẳng khác Bát-nhã Ba-la-mật-đa, Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng khác Đại Sư. Đại Sư tức là Bát-nhã Ba-la-mật-đa, Bát-nhã Ba-la-mật-đa tức là Đại Sư.

Xá-lợi-tử! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà được xuất hiện.

Xá-lợi-tử! Tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát, Độc giác, A-la-hán cho đến Dự lưu đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà được xuất hiện. Xá-lợi-tử! Tất cả thế gian mười thiện nghiệp đạo đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà được xuất hiện.

Xá-lợi-tử! Tất cả bốn tinh lục, bốn vô lượng, bốn vô sắc định, năm thần thông đều do Bát-nhã Ba-la-

mật-đa mà được xuất hiện. Xá-lợi-tử! Tất cả Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà được xuất hiện.

Xá-lợi-tử! Tất cả nội không cho đến vô tánh tự tánh không, bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi, như vậy cho đến Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng, cho đến nhất thiết tướng trí, đều do Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà được xuất hiện.

Khi ấy, Thiên Đế Thích khởi nghĩ này rằng: Nay Xá-lợi-tử vì nhân duyên nào hỏi Phật việc này. Nghĩ rồi liền thưa Xá-lợi-tử rằng: Bạch Đại đức! Nay có nhân duyên nào phát hỏi như thế?

Khi ấy, Xá-lợi-tử bảo Thiên Đế Thích rằng: Kiền Thi Ca! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nhờ được Bát-nhã Ba-la-mật-đa này nhiếp trì, nên phương tiện khéo năng đối tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác mười phương thế giới quá khứ, vị lai, hiện tại; từ sơ phát tâm đến được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp, độ vô lượng chúng, vào cõi Vô dư y Bát-niết-bàn, cho đến pháp diệt; ở thời gian giữa sở hữu tất cả công đức căn lành, hoặc các Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, các loại hữu tình khác công đức căn lành. Như vậy tất cả năng đem vô tướng và vô sở đắc mà làm phương tiện, nhóm hợp

cân lường, hiện tiền tùy hỷ. Đã tùy hỷ rồi, cùng các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Do nhân duyên đây nên hỏi việc này.

Lại nữa, Kiều Thi Ca! Các Bồ-tát Ma-ha-tát sở học Bát-nhã Ba-la-mật-đa vượt hơn Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự Ba-la-mật-đa vô lượng số bội.

Kiều Thi Ca! Như kẻ sanh manh hoặc trăm, hoặc ngàn, hoặc nhiều trăm ngàn, kẻ không tịnh nhĩn mà làm dẫn trước hĩy chẳng năng gần tới hướng chánh đạo, hướng năng xa đến chốn vương đô quốc ấp yên ổn giàu vui. Như vậy Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự Ba-la-mật-đa là những chúng các sanh manh, nếu không kẻ tịnh nhĩn Bát-nhã Ba-la-mật-đa dẫn đường hĩy chẳng năng tới Bồ-tát chánh đạo, hướng năng xa thĩu thành đô nhất thiết trí.

Lại nữa, Kiều Thi Ca! Bồ thí thĩy năm Ba-la-mật-đa cần nhờ được Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp dẫn nên gọi kẻ có mắt; lại nhờ được Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp trì nên năm đây mới được tên “đến bờ kia”.

Khi ấy, Thiên Đế Thích bèn thừa cụ thọ Xá-lợi-tử rằng: Như Đại đức nói Bồ thí thĩy năm Ba-la-

mật-đa cần nhờ được Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp trì nên mới được tên là đến bờ kia ấy. Đâu chẳng nên nói cần nhờ được Bồ thí cho đến Tĩnh lự Ba-la-mật-đa nhiếp trì nên năm pháp kia mới được tên đến bờ kia? Nếu vậy duyên nào riêng khen Bát-nhã Ba-la-mật-đa?

Xá-lợi-tử nói: Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Bồ thí thấy sáu Ba-la-mật-đa thay nhau nhiếp trì năng đến bờ kia được. Nhưng trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa đủ đại thế lực phương tiện khéo léo, được mau viên mãn sở tu Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Chớ chẳng phải trụ năm trước được xong việc này. Vậy nên, Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối năm pháp trước là tối là thắng, là tôn là cao, là diệu là vi diệu, là thượng là vô thượng, vô đẳng vô đẳng đẳng. Do nhân duyên này riêng khen bát-nhã vượt hơn năm Ba-la-mật-đa kia.

Bấy giờ, Xá-lợi-tử thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát nên làm sao dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa?

Phật nói: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc cho đến thức, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát nhãn xứ cho đến ý xứ, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát sắc xứ cho đến pháp xứ, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Chẳng vì dẫn phát nhãn giới cho đến ý giới, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Chẳng vì dẫn phát sắc giới cho đến pháp giới, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát nhãn thức giới cho đến ý thức giới, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát nhãn xúc cho đến ý xúc, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Chẳng vì dẫn phát Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát nội không cho đến vô tánh tự tánh không, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Như vậy cho đến chẳng vì dẫn phát Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng vì dẫn phát tất cả pháp, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Khi ấy, Xá-lợi-tử thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát vì sao chẳng vì dẫn phát sắc cho đến tất cả pháp, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa?

Phật nói: Xá-lợi-tử! Vì sắc cho đến tất cả pháp vô tác vô sanh, vô đắc vô hoại, vô tự tánh, nên các Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì dẫn phát sắc cho đến tất cả pháp, vậy nên dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Khi ấy, Xá-lợi-tử lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế hiệp cùng pháp nào?

Phật nói: Xá-lợi-tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát dẫn phát Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế chẳng hiệp cùng tất cả pháp. Vì chẳng hiệp nên được danh Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Xá-lợi-tử thưa: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế chẳng hiệp cùng những tất cả pháp nào?

Thế Tôn bảo rằng: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế chẳng hiệp cùng thiện pháp, chẳng hiệp cùng phi thiện pháp, chẳng hiệp cùng thế gian pháp, chẳng hiệp cùng xuất thế gian pháp, chẳng hiệp cùng hữu lậu pháp, chẳng hiệp cùng vô lậu pháp, chẳng hiệp cùng hữu tội pháp, chẳng hiệp cùng vô tội pháp, chẳng hiệp cùng hữu vi pháp, chẳng hiệp cùng vô vi pháp.

Vì có sao? Xá-lợi-tử! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối tất cả pháp vô sở đắc, nên chẳng thể nói hiệp cùng các pháp như thế.

Khi ấy, Thiên Đế Thích thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đâu cũng chẳng hiệp cùng nhất thiết tướng trí?

Phật nói: Kiền Thi Ca! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế cũng chẳng hiệp cùng nhất thiết tướng trí. Bởi đây đối kia vô sở đắc vậy.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối nhất thiết tướng trí không hiệp cũng không đắc?

Kiền Thi Ca! Chẳng phải Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối nhất thiết tướng trí như danh, như tướng, như sở tác kia có hiệp có đắc.

Bạch Thế Tôn! Vì sao Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối nhất thiết tướng trí cũng khá nói có hiệp có đắc?

Kiền Thi Ca! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đối nhất thiết tướng trí như danh tướng thấy không nhận không lấy, không trụ không dứt, không chấp không bỏ. Như vậy hiệp đắc mà không hiệp đắc.

Kiền Thi Ca! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối tất cả pháp cũng như danh tướng thấy, không nhận

không lấy, không trụ không dứt, không chấp không bỏ. Như vậy hiệp đắ³c mà không hiệp đắ³c.

Khi ấy, Thiên Đế Thích lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Hiêm có. Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, vì tất cả pháp vô sanh vô diệt, vô tác vô thành, vô đắ³c vô hoại, vì vô tự tánh nên hiện ra tại trước, dù có hiệp có đắ³c mà không hiệp không đắ³c. Lý thú như thế bất khả tư nghì.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa khởi tướng như vậy: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế hiệp cùng các pháp, hoặc chẳng hiệp cùng các pháp. Bồ-tát Ma-ha-tát này đều bỏ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đều xa Bát-nhã Ba-la-mật-đa?

Phật nói: Thiện Hiện! Lại có nhân duyên các Bồ-tát Ma-ha-tát bỏ xa Bát-nhã Ba-la-mật-đa rằng Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa khởi tướng như vậy: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế vô sở hữu, chẳng phải chơn thật, chẳng bền chắc, chẳng tự tại. Bồ-tát Ma-ha-tát này bỏ xa Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tin Bát-nhã Ba-la-mật-đa vì chẳng tin pháp nào?

Phật nói: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi tin Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời chẳng tin sắc, chẳng tin thọ tướng hành thức. Chẳng tin nhãn xúc, chẳng tin nhĩ tử thiết thân ý xúc. Chẳng tin sắc xúc, chẳng tin thanh hương vị xúc pháp xúc. Chẳng tin nhãn giới, chẳng tin nhĩ tử thiết thân ý giới. Chẳng tin sắc giới, chẳng tin thanh hương vị xúc pháp giới. Chẳng tin nhãn thức giới, chẳng tin nhĩ tử thiết thân ý thức giới. Chẳng tin nhãn xúc, chẳng tin nhĩ tử thiết thân ý xúc. Chẳng tin nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, chẳng tin nhĩ tử thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Chẳng tin Bồ thí Ba-la-mật-đa; chẳng tin Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Chẳng tin nội không; chẳng tin ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán vô tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Chẳng tin bốn niệm trụ; chẳng tin bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi.

Như vậy cho đến chẳng tin Phật mười lực; chẳng tin bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại

bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Chẳng tin quả Dự lưu; chẳng tin quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán. Chẳng tin Độc giác Bồ-đề. Chẳng tin tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Chẳng tin chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Chẳng tin nhất thiết trí; chẳng tin đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì sao Bồ-tát Ma-ha-tát khi tin Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời chẳng tin sắc, nói rộng cho đến chẳng tin nhất thiết tướng trí?

Phật nói: Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa quán tất cả sắc bất khả đắc, nên dù tin Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà chẳng tin sắc. Nói rộng cho đến quán nhất thiết tướng trí bất khả đắc, nên dù tin Bát-nhã Ba-la-mật-đa mà chẳng tin nhất thiết tướng trí. Vậy nên, Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tin Bát-nhã Ba-la-mật-đa thời chẳng tin sắc, nói rộng cho đến chẳng tin nhất thiết tướng trí.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế là Đại Ba-la-mật-đa?

Phật nói: Thiện Hiện! Người duyên ý nào khởi nói như vậy: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế là Đại Ba-la-mật-đa?

Thiện Hiện đáp rằng: Bạch Thế Tôn! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây đối sắc cho đến thức chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối nhãn xứ cho đến ý xứ chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối sắc xứ cho đến pháp xứ chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối nhãn giới cho đến ý giới chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối sắc giới cho đến pháp giới chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối nhãn thức giới cho đến ý thức giới chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối nhãn xúc cho đến ý xúc chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến ý xúc làm duyên sanh ra các thọ chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ.

Đối Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối nội không cho đến vô tánh tự tánh không chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối bốn niệm trụ cho đến tám thánh đạo chi chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ.

Như vậy cho đến Phật mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ.

Bạch Thế Tôn! Tôi duyên ý đây nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa là Đại Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây đối sắc chẳng làm nhóm chẳng làm tan, đối thọ tướng hành thức chẳng làm nhóm chẳng làm tan. Như vậy cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm nhóm chẳng làm tan. Đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chẳng làm nhóm chẳng làm tan.

Bạch Thế Tôn! Tôi duyên ý đây nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa là Đại Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây đối sắc chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng, đối thọ tướng hành thức chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng. Như vậy cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng. Đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng.

Bạch Thế Tôn! Tôi duyên ý đây nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa là Đại Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây đối sắc chẳng làm rộng chẳng làm hẹp, đối thọ tướng hành thức chẳng làm rộng chẳng làm hẹp. Như vậy cho đến đối Phật Vô thượng Chánh

đẳng Bồ-đề chẳng làm rộng chẳng làm hẹp. Đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chẳng làm rộng chẳng làm hẹp.

Bạch Thế Tôn! Tôi duyên ý đây nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa là Đại Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Bởi Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây đối sắc chẳng làm mạnh chẳng làm yếu, đối thọ tướng hành thức chẳng làm mạnh chẳng làm yếu. Như vậy cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm mạnh chẳng làm yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác chẳng làm mạnh chẳng làm yếu.

Bạch Thế Tôn! Tôi duyên ý đây nên nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa là Đại Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát mới tới Đại thừa, nương dựa Bát-nhã cho đến Bồ-thí Ba-la-mật-đa, khởi tướng như vậy:

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm nhóm chẳng làm tan, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm nhóm chẳng làm tan. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm nhóm chẳng làm tan, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm nhóm chẳng làm tan.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm rộng chẳng làm hẹp, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm rộng chẳng làm hẹp. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm rộng chẳng làm hẹp, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm rộng chẳng làm hẹp.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm mạnh chẳng làm yếu, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm mạnh chẳng làm yếu. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm mạnh chẳng làm yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm mạnh chẳng làm yếu.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này do khởi tướng đây chẳng phải hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát mới tới Đại thừa, nương dựa Bát-nhã cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa, khởi tướng như vậy:

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm lớn làm nhỏ, đối thọ tướng hành thức cũng làm lớn làm nhỏ. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm lớn làm nhỏ, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm lớn làm nhỏ.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm nhóm làm tan, đối thọ tướng hành thức cũng làm nhóm làm tan. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm nhóm làm tan, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm nhóm làm tan.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm lượng làm phi lượng, đối thọ tướng hành thức cũng làm lượng làm phi lượng. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm lượng làm phi lượng, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm lượng làm phi lượng.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm rộng làm hẹp, đối thọ tướng hành thức cũng làm rộng làm hẹp. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng

Bồ-đề làm rộng làm hẹp, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm rộng làm hẹp.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm mạnh làm yếu, đối thọ tướng hành thức cũng làm mạnh làm yếu. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm mạnh làm yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm mạnh làm yếu.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này do khởi tướng đây chẳng phải hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát mới tới Đại thừa, chẳng nương Bát-nhã cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa, khởi tướng như vậy:

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm lớn chẳng làm nhỏ.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm nhóm chẳng làm tan, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm nhóm chẳng làm tan. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm nhóm chẳng làm tan, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm nhóm chẳng làm tan.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm lượng chẳng làm phi lượng.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm rộng chẳng làm hẹp, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm rộng chẳng làm hẹp. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm rộng chẳng làm hẹp, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm rộng chẳng làm hẹp.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc chẳng làm mạnh chẳng làm yếu, đối thọ tướng hành thức cũng chẳng làm mạnh chẳng làm yếu. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng làm mạnh chẳng làm yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng chẳng làm mạnh chẳng làm yếu.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này do khởi tướng đây chẳng phải hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát mới tới Đại thừa, chẳng nương Bát-nhã cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa, khởi tướng như vậy:

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm lớn làm nhỏ, đối thọ tướng hành thức cũng làm lớn làm nhỏ. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm lớn làm nhỏ, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm lớn làm nhỏ.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm nhóm làm tan, đối thọ tướng hành thức cũng làm nhóm làm tan. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm nhóm làm tan, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm nhóm làm tan.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm lượng làm phi lượng, đối thọ tướng hành thức cũng làm lượng làm phi lượng. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm lượng làm phi lượng, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm lượng làm phi lượng.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm rộng làm hẹp, đối thọ tướng hành thức cũng làm rộng làm hẹp. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm rộng làm hẹp, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm rộng làm hẹp.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc làm mạnh làm yếu, đối thọ tướng hành thức cũng làm mạnh làm yếu. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh

đẳng Bồ-đề làm mạnh làm yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác cũng làm mạnh làm yếu.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này do khởi tướng đây chẳng phải hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi tướng như vậy:

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ, đối thọ tướng hành thức hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan, đối thọ tướng hành thức hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng, đối thọ tướng hành thức hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng, đối các Như Lai Ứng Chánh

Đẳng Giác hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp, đối thọ tướng hành thức hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu, đối thọ tướng hành thức hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu.

Bạch Thế Tôn! Tất cả như thế đều chẳng phải quả đẳng lưu của Bát-nhã Ba-la-mật-đa vậy.

Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khởi tướng như vậy:

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ, đối thọ tướng hành thức hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm lớn

nhỏ chẳng làm lớn nhỏ, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm lớn nhỏ chẳng làm lớn nhỏ.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan, đối thọ tướng hành thức hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm nhóm tan chẳng làm nhóm tan.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng, đối thọ tướng hành thức hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm lượng phi lượng chẳng làm lượng phi lượng.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp, đối thọ tướng hành thức hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm rộng hẹp chẳng làm rộng hẹp.

Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế đối sắc hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu, đối thọ tướng hành thức hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu. Cho đến đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu, đối các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác hoặc làm mạnh yếu chẳng làm mạnh yếu.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này gọi đại hữu sở đắc, chẳng phải hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Vì chẳng phải tướng hữu sở đắc năng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được vậy.

Sở dĩ vì sao? Bạch Thế Tôn! Hữu tình vô sanh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sanh. Sắc vô sanh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sanh; thọ tướng hành thức vô sanh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sanh. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô sanh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sanh. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác vô sanh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sanh.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình vô tự tánh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô tự tánh. Sắc vô tự tánh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô tự tánh; thọ tướng hành thức vô tự tánh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô tự tánh.

Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô tự tánh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô tự tánh. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác vô tự tánh, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình vô sở hữu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sở hữu. Sắc vô sở hữu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sở hữu; thọ tướng hành thức vô sở hữu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sở hữu. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô sở hữu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sở hữu. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác vô sở hữu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô sở hữu.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình không, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không. Sắc không, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không; thọ tướng hành thức không, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng không.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình xa lìa, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng xa lìa. Sắc xa lìa, nên

phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng xa lìa; thọ tướng hành thức xa lìa, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng xa lìa. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề xa lìa, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng xa lìa. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác xa lìa, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng xa lìa.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình bất khả đắc, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả đắc. Sắc bất khả đắc, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả đắc; thọ tướng hành thức bất khả đắc, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả đắc. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề bất khả đắc, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả đắc. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác bất khả đắc, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả đắc.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình bất khả tư nghì, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả tư nghì. Sắc bất khả tư nghì, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả tư nghì; thọ tướng hành thức bất khả tư nghì, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả tư nghì. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề bất khả tư nghì, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả tư nghì. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác bất

khả tư nghi, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng bất khả tư nghi.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình vô hoại diệt, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô hoại diệt. Sắc vô hoại diệt, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô hoại diệt; thọ tưởng hành thức vô hoại diệt, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô hoại diệt. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô hoại diệt, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô hoại diệt. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác vô hoại diệt, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô hoại diệt.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình vô giác tri, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô giác tri. Sắc vô giác tri, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô giác tri; thọ tưởng hành thức vô giác tri, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô giác tri. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô giác tri, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô giác tri. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác vô giác tri, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng vô giác tri.

Bạch Thế Tôn! Hữu tình lực chẳng thành tựu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng lực chẳng thành tựu. Sắc lực chẳng thành tựu, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng lực chẳng thành

tự; thọ tướng hành thức lực chẳng thành tự, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng lực chẳng thành tự. Như vậy cho đến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề lực chẳng thành tự, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng lực chẳng thành tự. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác lực chẳng thành tự, nên phải quán Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng lực chẳng thành tự.

Bạch Thế Tôn! Tôi duyên ý đây nên nói Bồ-tát Ma-ha-tát Bát-nhã Ba-la-mật-đa là Đại Ba-la-mật-đa.

HỘI THỨ HAI

Phẩm

ĐỊA NGỤC

Thứ 39 - 1

Bấy giờ, cụ thọ Xá-lợi-tử thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây năng tin hiểu được. Bồ-tát Ma-ha-tát này từ chỗ nào chết đến sanh nơi đây? Phát tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề đã trải bao thời gian? Từng gần gũi cúng dường mấy Đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác? Tu tập Bồ thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa hãy đã lâu chừng nào? Làm sao tin hiểu Bát-nhã Ba-la-mật-đa nghĩa thú thẳm sâu như thế?

Phật bảo Xá-lợi-tử: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa đây năng tin hiểu được, là Bồ-tát Ma-ha-tát này chết từ trong Pháp hội của Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ở mười phương thế giới Căng-già sa thấy vô lượng vô số vô biên đến sanh nơi đây. Bồ-tát Ma-ha-tát này phát tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề đã trải vô lượng vô số vô biên trăm ngàn trăm ức muôn ức kiếp. Bồ-tát Ma-ha-tát này đã từng gần gũi cúng dường vô lượng vô số vô biên bất khả tư nghì bất khả xưng lường Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Bồ-tát Ma-ha-tát này từ

sơ phát tâm thường siêng tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa đã trải qua vô lượng vô số vô biên trăm ngàn trăm ức muôn ức kiếp.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này hoặc thấy hoặc nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, bèn khởi nghĩ này: Ta thấy Đại Sư, nghe Đại Sư thuyết.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát này đem vô tướng, vô nhị, vô sở đắc làm phương tiện, năng chính tin hiểu Bát-nhã Ba-la-mật-đa nghĩa thú thẳm sâu như thế.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Như Phật đã nói, Bồ-tát Ma-ha-tát này hoặc thấy hoặc nghe Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế bèn khởi nghĩ này: Ta thấy Đại Sư, nghe Đại Sư thuyết. Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu hãy có kẻ năng nghe năng thấy chăng?

Phật nói: Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu thật không kẻ năng nghe và năng thấy. Vì có sao? Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu thật chẳng phải pháp bị nghe bị thấy vậy.

Thiện Hiện! Bát-nhã Ba-la-mật-đa không thấy không nghe, vì các pháp lự chậm vậy. Cho đến Bồ thí Ba-la-mật-đa không thấy không nghe, vì các

pháp lựt chậm vậy. Nội không không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy. Cho đến vô tánh tự tánh không không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy. Bốn niệm trụ không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy. Cho đến tám thánh đạo chi không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy.

Như vậy cho đến Như Lai mười lục không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy. Cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy. Chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác không thấy không nghe, vì các pháp lựt chậm vậy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đã đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chứa công hạnh lâu vậy mới năng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu?

Phật nói: Thiện Hiện! Với trong việc này, cần phân biệt mà thuyết.

Thiện Hiện! Có Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm tức năng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, cũng năng tu học Tĩnh lự, Tinh tiến, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này có phương tiện khéo léo, nên chẳng hoại các pháp, chẳng thấy các pháp có tăng có giảm, thường chẳng xa lìa chánh hạnh tương ưng Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Thường chẳng xa lìa chư Phật Thế Tôn và các chúng Bồ-tát Ma-ha-tát. Từ một nước Phật tới một nước Phật, muốn đem nhiều phẩm thượng diệu đồ cúng, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen chư Phật Thế Tôn và các chúng Bồ-tát Ma-ha-tát thấy, tùy ý năng hiện. Cũng năng ở chỗ các Như Lai kia trồng các căn lành khiến mau viên mãn.

Bồ-tát Ma-ha-tát này tùy chỗ thọ thân, chẳng đọa trong thai tạng mẹ mà sanh, tâm thường chẳng cùng phiền não tạp trụ, cũng từng chẳng khởi tâm Nhị thừa. Bồ-tát Ma-ha-tát này thường chẳng xa lìa thần thông thù thắng, từ một nước Phật đến một nước Phật, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này năng chính tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu.

--- o0o ---